

Sygn. akt: I C 1366/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2018 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Jank
Protokolant:	Sekretarz sądowy Katarzyna Chachulska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2018 r. w G.

sprawy z powództwa **K. W.**

przeciwko **Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G.**

o zapłatę

I. oddała powództwo

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 4.817 zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu

Sygnatura akt: I C 1366/16

UZASADNIENIE

Powódka K. W. wniosła pozew przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. domagając się od pozwanej zapłaty kwoty 21.770 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 grudnia 2008r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że w dniu 20 kwietnia 1999r. A. M. zawarła w G. z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) im. (...) A. P. umowę pożyczki na kwotę 32.000 zł. Za spłatę tej pożyczki poręczyła powódka. A. M. pożyczki nie spłaciła, a pożyczkodawca był zmuszony wystąpić na drogę postępowania sądowego. Nakazem zapłaty z dnia 17 lutego 2000r. Sąd Rejonowy w Gdańsku zasądził solidarnie od pożyczkobiorcy i poręczycieli kwotę 42.868,60 zł z odsetkami i kosztami procesu. Pożyczkobiorca nie spłacił zaciągniętej pożyczki i kwotę tę zmuszona była spłacić prawie w całości powódka, przy czym część spłaty nastąpiła w trybie egzekucji komorniczej, a pozostała, przeważająca część w oparciu o porozumienie zawarte pomiędzy stronami, na podstawie którego (...) wyraził zgodę na spłatę zadłużenia w uzgodnionych ratach. W dniu 11 grudnia 2014r. powódka wytoczyła powództwo przeciwko pożyczkobiorcy i drugiemu poręczycielowi o zwrot kwoty przekazanej pozwanemu. W toku procesu Sąd Okręgowy w Gdańsku dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego do spraw finansów i rachunkowości na okoliczność ustalenia rozliczenia spłaty pożyczki przez powódkę. W opinii biegła stwierdziła, iż powódka na poczet pożyczki zaciągniętej przez A. M. przekazała pozwanemu do dnia 29 września 2015r. łączną kwotę 82.661,67 zł, pożyczkobiorca kwotę 2.000 zł, a drugi z poręczycieli kwotę 13.980,08 zł. Jednocześnie biegła wskazała, iż (...) nie rozliczył na poczet zadłużenia kwoty 21.770,81 zł wpłaconej przez powódkę w okresie od 12 lutego 2003r. do 15 grudnia 2008r. Zapłaty powyższej

kwoty powódka dochodzi niniejszym pozwem. W dniu 2 sierpnia 2016r. powódka skierowała do pozwanego wezwanie przedsądowe, jednak pozwany odmówił zapłaty, twierdząc, iż nie doszło do nadpłaty.

(pozew k. 2-5)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany wskazał, że w związku z brakiem terminowej spłaty wierzyciel wszczął postępowanie sądowe m.in. przeciwko powódce i uzyskał tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty z dnia 17 lutego 2000r. W wyniku przejęcia pożyczkodawcy przez (...) w G. wierzyciel podpisał z powódką w dniu 12 lutego 2003r. porozumienie o dobrowolnej spłacie zadłużenia i umorzył toczącą się egzekucję. W dniu 13 maja 2008r. pozwana jako następcza (...) w G. - w odpowiedzi na pismo powódki - udzieliła informacji o możliwości podpisania kolejnej ugody, a także poinformowała o stanie zadłużenia. W dniu 15 grudnia 2008r. strony podpisały kolejne porozumienie. Pozwana podnosi, iż dokonała zaliczenia wszystkich wpłat powódki na konto zadłużenia wynikającego z zawartej w dniu 20 kwietnia 1999r. umowy pożyczki. Zdaniem pozwanej opinia biegłego wydana w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie o sygnaturze I C 1028/14, w którym pozwana nie brała udziału, nie może służyć jako dowód w niniejszym postępowaniu.

(odpowiedź na pozew k. 20-23)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy pożyczki nr (...) zawartej w dniu 20 kwietnia 1999r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Św. A. P. w G. udzieliła A. M. pożyczki w kwocie 35.000 zł na okres od dnia 20 kwietnia 1999r. do 30 czerwca 2002r. z przeznaczeniem na cel ogólny. Pożyczka była oprocentowana według zmiennych stóp procentowych obowiązujących w okresach, za które odsetki są naliczane. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie pożyczki wynosiło 25,8 % w stosunku rocznym. Spłata pożyczki następowała zgodnie z planem spłaty pożyczki, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. Zgodnie z tym planem spłata pożyczki miała nastąpić w 36 miesięcznych ratach kapitałowo – odsetkowych płatnych do dnia 30 każdego miesiąca, począwszy od dnia 30 lipca 1999r. Za spłatę pożyczki poręczyli P. K. oraz powódka K. W..

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o umowę pożyczki nr (...) k. 34 wraz z planem spłaty k. 35)

W dniu 17 lutego 2000r. w sprawie o sygnaturze Nc 689/00 Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, nakazując A. M., K. W. i P. K., aby solidarnie zapłacili Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej im. Św. A. P. w G. kwotę 42.868,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lutego 2000r. do dnia zapłaty oraz kosztami sądowymi w kwocie 858 zł.

W dniu 11 maja 2000r. Sąd nadał ww. nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności jako orzeczeniu prawomocnemu.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o nakaz zapłaty z dnia 17 lutego 2000r. k. 36)

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego wierzyciel wszczął przeciwko A. M., K. W. i P. K. egzekucję, którą prowadził Komornik sądowy Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku pod sygnaturą I Km 1157/00.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo komornika – wezwanie do usunięcia braków formalnych z dnia 9 października 2000r. k. 41)

W okresie od 17 kwietnia 2000r. do 4 lutego 2003r. na poczet należności wynikających z ww. tytułu wykonawczego dłużnicy solidarni dokonali wpłat w łącznej kwocie 23.147,96 zł.

(dowód: zestawienie wpłat k. 47-49, zestawienie wpłat k. 148-153, zestawienie operacji na rachunku (...) k. 166-194)

W dniu 12 lutego 2003r. następcza prawny pierwotnego wierzyciela Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa Rodzina z siedzibą w G. zawarła z powódką K. W. porozumienie (ugodę) w sprawie rozliczenia pożyczki nr 5K/365/99. Zgodnie z § 3 umowy, strony ustaliły, że wartość całkowita spłaty uwzględniająca wszelkie składniki zadłużenia, w

tym odsetki, wynosi 37.741,78 zł. Spłata kwoty 37.741,78 zł miała nastąpić w ratach po 650 zł miesięcznie poczynając od miesiąca marca 2003r., zgodnie z planem spłaty. W myśl § 4 dokonanie wpłat wyczerpywało wszelkie roszczenia finansowe związane z zaciągniętą pożyczką, zaś wpłata po terminie wyznaczonym w § 3 pkt 3 powodowała rozwiązanie porozumienia oraz natychmiastowe skierowanie sprawy do postępowania komorniczego. Zgodnie z planem spłaty, spłata należności miała nastąpić w 60 ratach kapitałowo – odsetkowych, w tym 59 równych ratach w wysokości 650 zł każda. Ostatnia 60 rata miała wynosić 9.270 zł. Termin zapłaty rat przypadał na 30 dzień każdego miesiąca (w przypadku lutego – na ostatni dzień tego miesiąca). Roczna stopa oprocentowania wynosiła 8 %.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o porozumienie z dnia 12 lutego 2003r. k. 37 wraz z planem spłaty k. 38-39)

W dniu 27 marca 2003r. powódka dokonała spłaty pierwszej raty należności określonej w porozumieniu z dnia 12 lutego 2003r. w kwocie 650 zł. Kolejna rata nie została już uiszczona w terminie - w dniu 7 maja 2003r. powódka dokonała wpłaty kwoty 400 zł, w dniu 28 maja 2003r. kwoty 100 zł.

(dowód: zestawienie wpłat k. 47-48)

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2003r. Komornik sądowy Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie I Km 1157/00, ustalając koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 4.868,45 zł i wskazując, że zostały one w całości zapłacone przez dłużnika.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o postanowienie Komornika sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku z dnia 24 lutego 2003r. k. 40)

W okresie od 27 marca 2003r. do 30 września 2008r. na rzecz wierzyciela dokonano wpłat w łącznej wysokości 21.770,81 zł.

(dowód: zestawienie wpłat k. 47-48, zestawienie zleceń płatniczych k. 128-142, zestawienie wpłat k. 148-153, zestawienie operacji na rachunku (...) k. 166-194)

Wpłaty dokonane w okresie od lutego 2003r. do grudnia 2008r. zostały zarachowane na poczet odsetek ustawowych, nie pomniejszając należności głównej. Wpłaty dokonane w powyższym okresie nie zostały przez pozwanego pominięte.

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu księgowości R. G. k. 197-198v wraz z ustną opinią uzupełniającą płyta CD k. 247 i pisemną opinią uzupełniającą k. 242-242v)

Pismem z dnia 13 maja 2008r. następcą prawny pierwotnego wierzyciela Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. poinformował powódkę, że według stanu na dzień 13 maja 2008r. jej zadłużenie wynosi 62.580,68 zł, na co składa się kwota 42.868,60 zł z tytułu należności głównej oraz kwota 19.712,08 zł z tytułu odsetek. Jednocześnie, pozwana wskazała, że istnieje możliwość ubiegania się o przeprowadzenie restrukturyzacji zobowiązania na pisemny wniosek dłużnika, co będzie skutkowało zaprzestaniem działań windykacyjnych, natomiast brak spłaty zobowiązania w terminie do dnia 15 czerwca 2008r. będzie skutkowało skierowaniem sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo pozwanego z dnia 13 maja 2008r. k. 42)

W dniu 15 grudnia 2008r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. zawarła z powódką K. W. umowę ugody, której przedmiotem była należność wierzyciela wynikająca z rozwiązanej przez wypowiedzenie umowy pożyczki nr (...) z dnia 20 kwietnia 1999r. Zgodnie z § 2 ww. należność wierzyciela do dłużnika z powyższego tytułu po umorzeniu naliczonych odsetek od zadłużenia przeterminowanego o 19.845,85 zł na dzień podpisania ugody wynosiła łącznie 42.868,60 zł, co stanowiło należność główną. Wedle § 4 ugody kwota należności głównej została po dniu zawarcia ugody oprocentowana w skali 10 % rocznie. Stosownie do § 5 umowy, dłużnik zobowiązał się spłacić ww. należność w 110 miesięcznych ratach, płatnych do dnia 30 każdego miesiąca, rozpoczynając od miesiąca

następującego po miesiącu, w którym podpisano ugode. Wysokość miesięcznej raty wynosiła 600 zł od pierwszego do przedostatniego miesiąca spłaty. Ostatnia rata miała pokrywać całość zadłużenia na dzień jej wymagalności. Wedle § 7 ugody, wpłaty dokonywane przez dłużnika miały być zaliczane na: a) koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienia i wezwania do zapłaty, b) prowizje i opłaty, c) odsetki od kapitału przeterminowanego, d) kapitał przeterminowany, e) odsetki za okresy obrachunkowe, f) kapitał. Zgodnie z § 9 w przypadku nieterminowej spłaty raty, zadłużenie z tego tytułu wierzyciel przenosił w dniu następnym na rachunek zadłużenia przeterminowanego. Od zadłużenia przeterminowanego pobierane były odsetki według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...), wynoszącej na dzień zawarcia umowy 30 % w skali roku. W myśl § 10 ugody wierzyciel zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całego zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki ugody nie zostały dotrzymane, a także w przypadku, gdy wysokość zadłużenia przeterminowanego przekroczy równowartość ostatniej wymagalnej raty. Wedle § 14 ugoda obejmowała wszystkie roszczenia stron wynikające z umowy pożyczki nr (...) z dnia 20 kwietnia 1999r.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o umowę ugody z dnia 15 grudnia 2008r. k. 44-45)

W okresie od 2 stycznia 2009r. do 20 lipca 2016r. powódka dokonała na rzecz pozwanego wpłat w łącznej wysokości 64.486,60 zł, z czego kwotę 42.868,60 zł pozwany zaliczył na poczet bazy, kwotę 21.477,25 zł na poczet odsetek umownych, kwotę 19,15 zł na poczet odsetek karnych, a kwotę 121,60 zł na poczet kosztów windykacyjnych.

(dowód: zestawienie wpłat k. 52-53, zestawienie zleceń płatniczych k. 128-142, zestawienie wpłat k. 148-153, zestawienie operacji na rachunku (...) k. 166-194)

Powódka K. W. wytoczyła przed Sądem Okręgowym w Gdańsku powództwo przeciwko A. M. i P. K. z tytułu roszczeń regresowych. Sprawa toczyła się pod sygnaturą akt I C 1028/14. Pozwana Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. nie brała udziału w tym postępowaniu.

W toku ww. postępowania Sąd Okręgowy w Gdańsku dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego do spraw finansów i rachunkowości m.in. na okoliczność ustalenia czy, w jakim zakresie i ewentualnie w jakiej dacie zostały spłacone przez dłużników wszystkie należności (...) im. (...). A. P. w G. wynikające z nakazu zapłaty wydanego w dniu 17 lutego 2000r. w sprawie o sygnaturze akt Nc 689/00 Sądu Rejonowego w Gdańsku, w tym odsetkowe – ze wskazaniem, która ewentualnie wpłata powódki (z uwzględnieniem wysokości innych wpłat poczynionych na poczet ww. należności) wyczerpywała przedmiotowe należności wynikające z ww. nakazu zapłaty (tj. czy powódka dokonała wpłat przekraczających wysokość należności wynikających z ww. nakazu i w jakim zakresie).

W przedmiotowej opinii biegły sądowy wskazał, że na poczet spłaty należności z tytułu umowy pożyczki do dnia 29 września 2015r. A. M. wpłaciła kwotę 2.000 zł, P. K. kwotę 13.980,08 zł, zaś K. W. kwotę 82.661,67 zł, zaś na konto (...) po pokryciu kosztów egzekucji wpłynęła kwota 94.234,60 zł. Biegła przedstawiła rozliczenie wpłat w kilku wariantach tj. bez uwzględnienia terminu przedawnienia roszczeń ujętych w nakazie zapłaty oraz przy uwzględnieniu upływu terminu przedawnienia roszczeń ujętych w nakazie zapłaty. We wnioskach biegła wskazała, że należności (...) wynikające z nakazu zapłaty z dnia 17 lutego 2000r. nie zostały w pełni spłacone, nie wystąpiła sytuacja, by jakaś wpłata powódki wyczerpywała przedmiotowe należności wynikające z ww. nakazu zapłaty, a także, że nie dokonano wpłat przekraczających wysokość należności wynikających z nakazu zapłaty, a powyższe stwierdzenie dotyczy zarówno wariantu bez uwzględnienia upływu terminu przedawnienia roszczeń ujętych w nakazie zapłaty jak i wariantu uwzględniającego upływ terminu przedawnienia roszczeń ujętych w nakazie zapłaty.

(dowód: opinia biegłego sądowego do spraw finansów i rachunkowości wydana w sprawie o sygnaturze I C 1028/14 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku k. 62-100)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, dowodu z zeznań świadka D. W., dowodu z przesłuchania powódki oraz dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości R. G..

Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania autentyczności i wiarygodności dołączonych do akt sprawy dokumentów urzędowych w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w sprawie o sygnaturze Nc 689/00, a także postanowienia Komornika sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku z dnia 24 lutego 2003r. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 244 kpc przedmiotowe dokumenty urzędowe korzystają z domniemania autentyczności i zgodności z prawdą wyrażonych w nich oświadczeń, zaś w toku niniejszego postępowania żadna ze stron nie kwestionowała powyższych domniemań w trybie art. 252 kpc. Nadto, Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania autentyczności przedstawionych przez strony dokumentów prywatnych, w szczególności umowy pożyczki nr (...) z dnia 20 kwietnia 1999r., porozumienia z dnia 12 lutego 2003r., umowy ugody z dnia 15 grudnia 2008r. Zważyć bowiem należało, że żadna ze stron nie podniosła w toku niniejszego postępowania zarzutów co do autentyczności tych dokumentów, a nadto wymienione powyżej dokumenty zostały podpisane i nie noszą żadnych znamion podrobienia czy przerobienia. Dodatkowo, Sąd miał na uwadze, że żadna ze stron nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod wyżej wskazanymi dokumentami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych.

Natomiast, za pozbawioną znaczenia dowodowego należało uznać załączoną przez stronę powodową opinię biegłego sądowego z zakresu finansów i rachunkowości (...) wydaną w toku postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku pod sygnaturą I C 1028/14. Jak wskazuje się w orzecznictwie opinia biegłego sporządzona w innej sprawie może być wykorzystana jako dowód w rozumieniu art. 278 § 1 kpc tylko wtedy, gdy żadna ze stron nie zgłasza co do niej zastrzeżeń i nie żąda powtórzenia tego dowodu w toczącym się postępowaniu w sprawie cywilnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2016r., IV CSK 45/16, L.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017r., III UK 131/16, L.). Zdaniem Sądu, przedmiotowa opinia nie mogła być postawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. Przede wszystkim należy zauważyć, że opinia została wydana w sprawie, w której pozwana Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. w ogóle nie brała udziału. Pozwana nie miała zatem możliwości ustosunkowania się do treści opinii biegłej i wniesienia do niej zarzutów. Nadto, już w odpowiedzi na pozew pozwana zakwestionowała przedmiotową opinię. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, iż z treści opinii biegłej M. T. nie wynika czy biegła dysponowała kompletną i pełną dokumentacją związaną z rozliczeniem pożyczki, w tym przede wszystkim dokumentacją znajdującą się w posiadaniu pozwanego pozwalającą na ustalenie sposobu zarachowania poszczególnych wpłat dokonanych przez dłużników. Z opinii wynika jedynie, że biegła dysponowała bliżej nieokreślonymi dokumentami zawartymi w aktach sprawy i aktach komorniczych.

Jeśli chodzi o ocenę osobowego materiału dowodowego, to większego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miały zeznania świadka D. W.. Świadek nie posiadała wiedzy co do poszczególnych składników zadłużenia powódki, wyliczenia odsetek umorzonych na mocy ugody z dnia 15 grudnia 2008r., a przygotowywała wyłącznie jedno zestawienie wpłat na poczet pożyczki na podstawie systemu informatycznego (...).

Z kolei zeznaniom powódki Sąd dał wiarę w takim zakresie, w jakim korelują one z pozostałymi zebranymi w niniejszej sprawie dowodami, w szczególności dowodami z dokumentów. Przede wszystkim gołosłowne pozostały zeznania powódki o wysokości wpłat dokonanych przez dłużników solidarnych w okresie 2000-2003. K. W. wskazała, że w tym okresie dłużnicy wpłacili na rzecz wierzyciela łącznie kwotę ponad 31.000 zł, tymczasem nie sposób w jakikolwiek sposób zweryfikować prawdziwości tych zeznań wobec braku dowodów wpłaty. Powódka nie potrafiła także wyjaśnić motywów zawarcia ugody z 2003r., a także sposobu wyliczenia kwoty objętej tą ugodą. Niemniej, powódka przyznała, że był okres, kiedy nie dała rady spłacać pełnych rat, co mogło być przyczyną rozwiązania porozumienia zawartego w dniu 12 lutego 2003r.

Sąd nie znalazł natomiast podstaw do kwestionowania dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości R. G.. W ocenie Sądu, przedmiotowa opinia została sporządzona przez biegłego w sposób rzetelny, profesjonalny i z zachowaniem należytych standardów, chociaż na podstawie dość skąpej i niekompletnej dokumentacji księgowej. Jak bowiem wskazał biegły żaden z dokumentów załączonych przez strony do akt sprawy nie zawiera informacji na temat sposobu zaksięgowania przez wierzyciela wpłat, co uniemożliwiło biegłemu ocenę prawidłowości rozliczenia przez pozwanego wpłat powódki. Udostępniony biegłemu materiał dowodowy zawierał jedynie zestawienia wpłat w

różnych wersjach i wyciągi operacji na rachunku. W oparciu o taki niekompletny materiał dowodowy biegły był jedynie w stanie przygotować zestawienie wpłat i skonfrontować je z wysokością zobowiązania. Wobec tak skąpego materiału dowodowego wnioski biegłego nie budzą wątpliwości w świetle zasad logicznego rozumowania, zasad doświadczenia życiowego czy wiedzy powszechnej. Jednocześnie, należy wskazać, że wbrew zarzutom strony powodowej, biegły nie był właściwy do oceny ważności czy skuteczności poszczególnych czynności prawnych dokonanych przez strony, gdyż leży to w kompetencji Sądu.

Na mocy art. 217 kpc Sąd oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego na okoliczność ustalenia czy wpłaty dokonane przez powódkę w okresie od 12 lutego 2003r. do 15 grudnia 2008r. stanowiły nadpłatę przy hipotetycznym założeniu, że wysokość należności głównej wynosi 37.741,78 zł. Po pierwsze, Sąd miał na uwadze, że zebrany dotychczas materiał dowodowy jest niewystarczający do rozliczenia wpłat dokonanych w powyższym okresie przez powódkę, co wynika z wyjaśnień biegłego złożonych na rozprawie. Biegły zwrócił uwagę m.in. na brak kont księgowych i wskazał, że przygotowana jedynie na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy opinia będzie miała charakter czysto hipotetyczny. W tym stanie rzeczy Sąd doszedł do przekonania, że dodatkowa opinia biegłego nie będzie przydatna do rozstrzygnięcia sprawy i wobec braków w dokumentacji nie wyjaśni w sposób stanowczy i kategoryczny wątpliwości co do ewentualnej nadpłaty. Po drugie, należy skonstatować, że dowód z opinii biegłego, zresztą jak każdy dowód w postępowaniu cywilnym, służy wykazaniu konkretnego żądania określonego w pozwie, a nie ustaleniu ostatecznego kształtu żądania już w toku procesu. Z uwagi na treść wniosku dowodowego zgłoszonego przez pełnomocnika powódki na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2018r. można odnieść wrażenie, że celem kolejnej opinii miało być jedynie określenie ostatecznej treści żądania, a nie wykazanie twierdzeń i żądań określonych w pozwie. Wobec tego należało uznać, że kolejna opinia nie byłaby przydatna do rozstrzygnięcia żądania zawartego w pozwie, a uwzględnienie wniosku powódki spowodowałoby jedynie nieuzasadnioną zwłokę w rozstrzygnięciu sprawy, a strony naraziłoby na dodatkowe koszty. Podkreślić należy, że pełnomocnik powódki na ostatniej rozprawie wyraźnie stwierdził, że nie był w stanie wystarczająco precyzyjnie określać żądania pozwu, zaś kolejny dowód z opinii biegłego temu celowi miałyby właśnie służyć. Trzeba jednak zauważyć, że w związku ze sformułowaniem żądania pozwu i jego uzasadnieniem, zadaniem Sądu w niniejszym postępowaniu było rozstrzygnięcie, czy w konkretnie wskazanym w pozwie okresie (odwołującym się do opinii biegłego sporządzonej w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Gdańsku) powódka nadpłaciła pozwanemu kwotę dochodzona pozwem czy też nie. Nie było natomiast rzeczą Sądu prowadzenie postępowania dowodowego zmierzającego do ustalenia, czy powódce przysługują jakieś roszczenia w stosunku do pozwanego oraz ich formułowania na podstawie wyników postępowania dowodowego. Powódka była reprezentowana w sprawie przez zawodowego pełnomocnika, który został zobowiązany do zgłoszenia ostatecznych wniosków dowodowych po doręczeniu mu odpowiedzi na pozew (vide zarządzenie z 15 grudnia 2016 r. – k. 58, zpo – k. 101) . Tym samym wniosek dowodowy złożony na ostatniej rozprawie, zmierzający de facto do zrealizowania kompletnie innej tezy dowodowej, niż wynikałoby to z dotychczasowych twierdzeń pozwu, należało uznać za spóźniony i jako taki pominąć na podstawie art.207 § 6 k.p.c.

Przechodząc do szczegółowych rozważań należy wskazać, że w niniejszej sprawie powódka domagała się od pozwanego zapłaty kwoty 21.770 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 grudnia 2008r. do dnia zapłaty z tytułu nadpłaty powstałej przy spłacie pożyczki, której powódka była poręczycielem, w okresie od 12 lutego 2003r. do 15 grudnia 2008r. W tym stanie rzeczy podstawę prawną roszczenia stanowiły przepisy art. 410 kc w zw. z art. 405 kc. Stosownie do art. 410 § 1 kc przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Zgodnie z treścią art. 410 § 2 kc świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Zgodnie z obowiązującą w postępowaniu cywilnym zasadą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 kc i art. 232 kpc), ciężar wykazania przesłanek roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia, w tym w szczególności wykazania nadpłaty, spoczywał na stronie powodowej, która z tego faktu wywodziła skutki prawne. W ocenie Sądu, w toku niniejszego postępowania powódka nie sprostала temu obowiązkowi. Zaoferowany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił

Sądowi na stwierdzenie, że wpłaty dokonane przez powódkę w łącznej wysokości 21.770 zł w okresie od 12 lutego 2003r. do 15 grudnia 2008r. stanowiły nadpłatę i były nienależne wierzycielowi. Podstawowym dowodem, na którym strona powodowa opierała swoje twierdzenia była opinia wydana w trakcie postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku pod sygnaturą I C 1028/14 przez biegłą sądową z zakresu finansów i rachunkowości (...). Z przyczyn wskazanych powyżej przedmiotowa opinia nie mogła być jednak podstawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. Poza przedmiotową opinią powódka nie dołączyła do akt sprawy żadnych innych dowodów, w szczególności dowodów wpłaty, na podstawie których można by kategorycznie stwierdzić, że powódka dokonała nienależnie na rzecz pozwanego wpłaty w wysokości objętej żądaniem pozwu, która przekraczała kwotę jej zobowiązania.

Kluczową kwestią w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie wysokości zobowiązania zaciągniętego przez powódkę i pozostałego do spłaty. Bezsporne było, że powódka poręczyła za spłatę pożyczki nr 5K/365/99 z dnia 20 kwietnia 1999r. zaciągniętej przez A. M., zaś wskutek braku spłaty pożyczki przez pożyczkobiorcę, ówczesny wierzyciel Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Św. A. P. w G. wytoczył powództwo przeciwko pożyczkobiorcy oraz poręczycielom, uzyskując tytuł egzekucyjny w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 17 lutego 2000r. Następnie, na podstawie tego tytułu wierzyciel wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikom solidarnym. W toku postępowania egzekucyjnego następca prawny wierzyciela zawarł z powódką umowę ugody tj. porozumienie z dnia 12 lutego 2003r., ustalając, że wartość całkowita spłaty uwzględniająca wszelkie składniki zadłużenia, w tym odsetki, wynosi 37.741,78 zł. Spłata należności została rozłożona na raty. Jednocześnie, zastrzeżono, że wpłata po terminie spowoduje rozwiązanie porozumienia oraz natychmiastowe skierowanie sprawy do postępowania komorniczego. W świetle przedłożonych dokumentów nie ulega wątpliwości, że powódka nie wywiązała się z warunków ugody, gdyż nie dokonywała spłaty pełnych rat. W dniu 15 grudnia 2008r. strony zawarły kolejną ugody, wskazując, że należność wierzyciela wobec dłużnika, po umorzeniu naliczonych odsetek od zadłużenia przeterminowanego o 19.845,85 zł, na dzień podpisania ugody wynosi łącznie 42.868,60 zł, co stanowiło należność główną. Kwota należności głównej została po dniu zawarcia ugody oprocentowana w skali 10 % rocznie. Spłata zobowiązania miała nastąpić w ratach. Strona powodowa wywodziła w niniejszej sprawie, że wskutek zawarcia ugody z dnia 12 lutego 2003r. świadczeniem głównym w rozumieniu art. 451 kc stała się wskazana w tej ugodzie kwota 37.741,78 zł. W konsekwencji, wpłaty dokonywane przez powódkę po zawarciu ugody były wpłatami tylko na poczet świadczenia głównego i pomniejszały wysokość tego świadczenia. Zdaniem strony powodowej irrelevantna pozostawała kwestia późniejszego rozwiązania porozumienia ze skutkiem ex nunc, albowiem nie jest możliwe, aby zobowiązanie, które w części wygasło wskutek spełnienia świadczenia z powrotem powstało na skutek rozwiązania umowy. Jak argumentowała strona powodowa powrót do stanu sprzed zawarcia porozumienia mógłby ewentualnie dotyczyć jedynie niespłaconej części w kwocie 15.970,97 zł, stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 37.741,78 zł a sumą wpłat w kwocie 21.770 zł.

Odnosząc się do argumentacji strony powodowej należy wskazać, że w toku niniejszego postępowania powódka nie potrafiła wskazać motywów zawarcia z poprzednikiem prawnym pozwanego ugody z dnia 12 lutego 2003r., a także nie potrafiła wyjaśnić w jaki sposób została wyliczona wysokość należności wskazanej w umowie ugody. Bezsporne jest przy tym, że w porozumieniu wartość zobowiązania została określona na kwotę 37.741,78 zł, a więc kwotę niższą niż wynikająca z nakazu zapłaty kwota należności głównej (42.868,60 zł). W niniejszym postępowaniu Sąd nie dysponował dowodami wpłat dokonanych przez pożyczkobiorcę oraz poręczycieli w okresie pomiędzy wydaniem nakazu zapłaty a zawarciem przedmiotowej ugody. Strona powodowa nie sformułowała w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych. Sąd zatem nie był w stanie, nawet odwołując się do wiadomości specjalnych, ustalić, jaka była rzeczywista wysokość zadłużenia powódki z tytułu udzielonego poręczenia bezpośrednio przed zawarciem porozumienia. Bez wątpienia powódka nie udowodniła, że wskazana w porozumieniu (ugodzie) kwota stanowiła kwotę jej rzeczywistego zadłużenia. Zważyć bowiem należy, iż na wierzitelność zasądzoną tytułem wykonawczym składały się: kwota 42.868,60 zł z tytułu należności głównej, odsetki liczone od kwoty należności głównej za okres od dnia 4 lutego 2000r. do dnia zapłaty oraz koszty sądowe w kwocie 858 zł. Dodatkowo, należało doliczyć koszty postępowania klauzulowego w kwocie 6 zł oraz postępowania egzekucyjnego. Z treści postanowienia Komornika sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku z dnia 24 lutego 2003r. w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego wynika, że koszty postępowania egzekucyjnego zostały ustalone w wysokości 4.868,45 zł i w całości zostały zapłacone

przez dłużnika. Z kolei, odsetki ustawowe obliczone od kwoty należności głównej za okres od 4 lutego 2000r. do 11 lutego 2003r. wynosiły łącznie 30.017,42 zł. Zaoferowany materiał dowodowy pozwala jedynie na stwierdzenie, że w okresie od 17 kwietnia 2000r. do 4 lutego 2003r. dłużnicy solidarni dokonali na poczet należności wynikających z ww. tytułu wykonawczego wpłat w łącznej kwocie 23.147,96 zł (vide: zestawienie wpłat k. 47-49). Nie ma żadnych dowodów świadczących o tym, że wpłaty przed zawarciem porozumienia opiewały na wyższą kwotę. Już tylko z zsumowania odsetek i kosztów wynika, że wpłaty dokonane przed zawarciem porozumienia nie wystarczyły na pokrycie całości świadczeń ubocznych wymagalnych w tym okresie.

W tym stanie rzeczy jedynym logicznym wyjaśnieniem różnicy pomiędzy wysokością należności głównej określonej w nakazie zapłaty i w ugodzie (porozumieniu) jest przyjęcie, że powyższa kwota została ustalona w wyniku negocjacji stron i stanowi ustępstwo wierzyciela na rzecz dłużnika. Jak stanowi bowiem art. 917 kc przez ugodę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać. W judykaturze wskazuje się, że zawarte w treści ugody porozumienie co do istniejącego między stronami stosunku prawnego ma charakter zgodnego oświadczenia woli, a więc czynności prawnej zmierzającej do wywołania skutków w dziedzinie prawa materialnego. W tym zakresie zawarte przed sądem porozumienie jest ugodą w rozumieniu art. 917 Kodeksu cywilnego, w którym strony czynią sobie wzajemnie ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać. Do samej istoty ugody należy zatem rezygnacja przez stronę z części swoich żądań. Ustępstwa wzajemne stron należy pojmować subiektywnie (a więc odnosić je nie do rzeczywiście, obiektywnie ustalonej treści stosunku prawnego, ale przekonania każdej ze stron co do wielkości i wagi poszczególnych roszczeń z niego wynikających) i bardzo szeroko (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 maja 2017r., I ACa 1432/16, L.).

Okolicznością bezsporną było, że przedmiotowa ugoda została rozwiązana. Stosownie bowiem do § 4 ugody wpłata po terminie powodowała rozwiązanie porozumienia. Jak natomiast wynika z przedłożonego zestawienia wpłat, w terminie tj. w dniu 27 marca 2003r. powódka dokonała jedynie zapłaty pierwszej raty w wysokości 650 zł. Kolejna rata nie została już uiszczona w terminie określonym w planie spłaty tj. do dnia 30 kwietnia 2003r. Częściowej wpłaty raty (400 zł) powódka dokonała w dniu 7 maja 2003r., a kolejnej wpłaty w kwocie 100 zł w dniu 28 maja 2003r. Zresztą powódka przyznała, że w pewnym okresie nie dała rady spłacać pełnych rat. W ocenie Sądu, nawet, gdyby przyjąć koncepcję pełnomocnika powódki to zważywszy na fakt, iż wysokość zobowiązania określonego w ugodzie wynosiła 37.741,78 zł, a powódka dokonała spłaty kwoty 21.770 zł, to bez wątpienia w okresie od 12 lutego 2003r. do 15 grudnia 2008r. nie powstała żadna nadpłata. Wręcz przeciwnie pozostawało do spłaty ponad 15.000 zł. Już tylko z tego względu twierdzenia powódki o powstaniu nadpłaty w powyższym okresie należy uznać za pozbawione podstaw.

Dalej, nie można pominąć faktu, że w dniu 15 grudnia 2008r. powódka podpisała kolejną ugodę, gdzie wysokość należności głównej została określona na kwotę 42.868,60 zł, a więc taką samą kwotę jak w nakazie zapłaty. Nie było w niniejszej sprawie kwestionowane, że przedmiotowa ugoda została przez powódkę własnoręcznie podpisana. Nadto, strona powodowa nie kwestionowała ważności tej ugody, a także nie podnosiła, że oświadczenie woli którejkolwiek ze stron było obarczone wadą oświadczenia woli. Zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie daje także żadnych podstaw do stwierdzenia, że ugoda dotyczyła świadczenia już wcześniej spełnionego. Żadnych argumentów pozwalających na stwierdzenie, że przed grudniem 2008r. doszło do całkowitej spłaty zobowiązania nie dostarczyła opinia biegłego sądowego z zakresu księgowości z uwagi na skąpy i niekompletny materiał dowodowy, jakim dysponował biegły. Jednocześnie, należy zauważyć, że odsetki ustawowe za okres od dnia 4 lutego 2000r. (tj. od daty wskazanej w nakazie zapłaty) do dnia poprzedzającego zawarcie ugody tj. 14 grudnia 2008r. stanowią łącznie kwotę 60.317,59 zł. Stąd też, gdyby dokonane przez powódkę wpłaty w kwocie 21.770 zł zaliczyć wyłącznie na poczet świadczeń ubocznych to również przy takim założeniu nie może być mowy o powstaniu nadpłaty w okresie od 12 lutego 2003r. do 15 grudnia 2008r.

Reasumując, podkreślić należy, iż żądanie pozwu zostało sformułowane w sposób jednoznaczny. Powódka domagała się bowiem wyraźnie zwrotu kwoty 21.770 zł powstałej w wyniku nadpłaty w okresie od 12 lutego 2003r. do 15

grudnia 2008r. Jak wskazano powyżej, zebrany materiał dowodowy nie daje żadnych podstaw do stwierdzenia, że w powyższym okresie powstała nadpłata we wskazanej powyżej kwocie ani przy przyjęciu, że w powyższym okresie kwota należności głównej wynosiła 37.741,78 zł, a wpłaty zaliczane były jedynie na poczet kapitału, ani też przy założeniu, że wysokość należności głównej wynosiła 42.868,60 zł, a wpłaty były zaliczane na poczet odsetek. Jednocześnie należy wskazać, że wobec jasno określonego żądania i podstawy faktycznej tego żądania oraz braku modyfikacji żądania żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia nie miały twierdzenia pełnomocnika powoda dotyczące powstania nadpłaty w latach 2008-2016 z tytułu naliczania powódce odsetek od zawyżonej należności głównej.

Mając zatem na uwadze podniesione powyżej okoliczności, na mocy art. 410 kc w zw. z art. 405 kc stosowanych a contrario powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 kpc i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy zasądził od przegrywającej niniejsze postępowanie powódki na rzecz pozwanego kwotę 4.817 zł, na którą składały się: opłata za czynności zawodowego pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym w stawce minimalnej 4.800 zł, obowiązującej w dacie wniesienia pozwu (tj. w dniu 24 października 2016r.), zgodnie z treścią § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, a także opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.